

Módosításokra várva

Victor Máté az Előadó-művészeti Tanács javaslatairól

Az együttesek az év elején több módosító javaslatot is felvetettek az előadó-művészeti törvénnyel kapcsolatban. Ezeket az elképzeléseket az Előadó-művészeti Tanács megvitatta, s döntött arról, hogy mely módosító javaslatokat terjeszti a kulturális tárca minisztere elé. Ha minden a megfelelő tempóban halad, és ezeket a javaslatokat az államigazgatási egyeztetések során is elfogadják, akkor az országgyűlés akár már ősszel dönthet az előadó-művészeti törvény módosításairól. Ez azért is lenne nagyon lényeges, mert a változtatások az állami, támogatási keret elosztását is érintik. Az elfogadott módosító javaslatokról Victor Máté, az Előadó-művészeti Tanács (EMT) Zenei Szakkollégiumának egyik tagja beszélt.

I *A Zamárdiban rendezett márciusi tanácskozáson is több zenekari igazgató jelezte, lényegesnek tartja, hogy ne az átlaglétszám, hanem a státuszban lévő muzsikuskok száma számítson a támogatások elosztásánál. Bár erről egységesen szavaztak, az Előadó-művészeti Tanács mégsem ezt a módosítást támogatta...*

– Kezdjük azért ott, hogy a törvény születésekor, amikor a szakmai oldal által tett javaslatokat, elképzeléseket megfogalmaztuk, egyetértettünk abban, hogy egy zenekar akkor minősül együttesnek, ha stabil és állandó személyi összetételben dolgozik. Mi igyekeztünk a törvényben is megfogalmazni, hogy az számít zenekarnak, amely valóban összeszokott, összecsiszolt együttes, s nemcsak alkalmanként találkoznak a még oly kiváló művészek. Ez a javaslat végül a parlamenti darálóban némileg megváltozott. Most a törvény módosításokkal mi, az Előadó-művészeti Tanács próbáljuk a társulati koncepció felé visszaterelni a törvény bizonyos pontjait. Ilyen például a létszám kérdése. Még az EMT-n belül is folynak erről viták, de abban mindannyian egyet értünk, hogy a tartósan foglalkoztatott muzsikuskok száma alapján állapítsák meg egy zenekar létszámát. Volt olyan elképzelés is, hogy a minimum egyéves szerződéssel rendelkezők tartozzanak ezek közé, de mostani javaslatunkban az szerepel, hogy az együttes koncertjeinek minimum 80%-án közreműködő zenész számítson zenekari tagnak. Az ennél kevesebbet teljesítő csupán részmunkaidős foglalkoztatottként kezeljék, s az alkalmi szerződésben állók ne számítsanak a létszámba.

I *De éppen az a státusz melletti érv, hogy aki vállalja az ilyen foglalkoztatási formát, nagyobb anyagi terhet vesz a nyakába, s erre kellene ösztönözni az együtteseket...*

– Elvileg, ha valaki számlásan, tehát vállalkozóként működik közre a koncerteken, akkor valóban jobban keres, azonban a tör-

vény szerint a járulékfizetési kötelezettség is őt terheli. Azt a pluszt, amennyivel többet kap, erre kellene fordítania. Aki nem ezt teszi, az felelőtlen, és nem törődik a jövőjével... Nem is beszélve a színlelt szerződések problémájáról.

I *De ez sokszor nem a zenész, hanem az együttes döntése. Ha választhat státusz és szerződés között, szerintem a többség inkább a státuszra szavazna....*

– De nem biztos, hogy mindenki... És egy liberális piacgazdaságban törvényileg ezt a lehetőséget sem zárhatjuk ki. Az alkalmaztatás minőségei között – szerintem – nem tehetünk különbséget. Ez tulajdonképpen a két fél megegyezése. Az már egy más kérdés, hogy ki van ilyenkor kiszolgáltatott helyzetben...!

I *Hiába szavaztak minderről a zenekari igazgatók?*

– Mi is azt szeretnénk mindenképpen, hogy valóban az számítson, mennyire stabil összeállítású a zenekar. Hiszen – szélsőséges esetben – akár azt is mondhatja valaki, aki minden héten más muzsikuskokkal rendez hangversenyt, hogy ő egy zenekar. Védni akarjuk az összeszokott társulatokat. De úgy vélem, nem csupán a státuszok miatt lesz összeszokott egy együttes... Úgyhogy ez még megoldásra váró probléma.

I *A fenntartó személye szintén sok vitát kavart...*

– Az önkormányzatok alá tartozó zenekarokról szólt valójában ez a törvény, és így nem lehetett érvényesíteni az első kategóriás besorolást olyan együttesekre, amelyeket valamilyen vállalat vagy cég tart fenn. De ha adófizető állampolgárként koncertre akarok menni, akkor számomra teljesen mindegy, hogy az adott együttes milyen fenntartású... El kellene érni, hogy az I. kategóriás kedvezmények érvényesek legyenek mindazokra a zenekarokra is, amelyek cég vagy vállalat fenntartásában működnek. Ezért javasoltunk egy kiegészítő pontot, ami

I. kategóriás együttesnél is megengedi a nem állami és nem önkormányzati fenntartót. Viszont óvatosságból bizonyos fékeket javasunk. Az egyik, hogy a fenntartó vállaljon hosszú távú kötelezettséget, s javaslatunk szerint az együttes költségvetésének legalább 60%-át biztosítsa. Ez jelentős összeg, és ráadásul, hogy valóban fenntartóként kezeljük, öt évre szóló kötelezettséget is kellene vállalnia. A mértéken, és persze a kötelezettségvállalás időtartamán is lehet még vitatkozni... Mindemellert az is lényeges, hogy miközben a fenntartó egy cég, vagy vállalat, az együttesnek legyen szerződése önkormányzattal is. Hogy garantáltan részt vegyen a köz szolgálatában, magyar állampolgároknak muzsikáljon. Javaslatunk szerint az önkormányzat által adott összeg legalább a zenekar költségvetésének 5%-a legyen.

I Ezt az összeget azonban irreálisan magasnak tartották az együttesek, hiszen egy nagyobb zenekarnál ez kb. 20 millió forintot jelent. Ekkora támogatásra – kivéve a fenntartóként működő önkormányzatokat – nem volt eddig még példa. Ráadásul egy fővárosi kerület teherviselési képessége, büdzséje, nem mérhető összeg egy megyeszékhely lehetőségeivel...

– Itt is lehet a mértéket vitatni, és összevetni a különböző adatokat. De az Előadó-művészeti Tanács ebben a kérdésben mindenképpen szeretné, ha lenni limit, mert nagyon könnyen visszaélésekre adhat alkalmat, ha nevelésesen alacsony összeggel kipipálnák ezt a feladatot. Ennek súlya kell, hogy legyen. Mellesleg nem tartom kizártnak, hogy egy együttes több önkormányzattal kössön szerződést. Hiszen ezek a megállapodások arról szólnak, hogy az önkormányzat területén ad koncertet az együttes. Miért ne tarthatna több helyen hangversenyt az együttes, akár még vidéken is?!

I Akkor nem kell a húszmillió összeghez más, csak négy önkormányzat, amelyek közül mindegyik – elképzelhető nagyságú – támogatást ad, azaz ötmillió forintot...

– Különböző helyszíneken is megjelenhet így a zenekar... Ezek persze mind csak javaslatok, ötletek. Először úgyis arra van szükség, hogy a miniszter jóváhagyja ezeket a módosító indítványokat, majd a tárcaközi egyeztetéseket követően kerülhetnek csak a parlament elé. Kérdés, hogy az új tárcavezetőt mindez mennyire foglalkoztatja majd, s mennyire tartja sürgető ügynek... A törvényjavaslatot ugyanis a minisztérium terjeszti be. Aztán, ha elfogadják, azonnal életbe lép. Egyébként e módosításokkal igyekszünk a törvényt az élethez igazítani. Több mint egy esztendő tapasztalat van mögöttünk, és már akkor, amikor a törvény megszületett, akkor is láttuk, hogy vannak gyenge pontjai. Némelyeket a parlamenti pártok erőltettek bele az utolsó utáni pillanatban, némelyeket – be kell látni – magunk sem jól gondoltunk végig. Hiszen a semmiből kellett kitalálni egy törvényt, s tényleg csak a gyakorlatban derül ki, hogy részletei hogyan működnek. Nyilván évekig fog tartani a csiszolása, javíthatása. De koncepciója, és tartalmának jelentős része rendben van. Érdemes javíthatni. Az például apróbb változtatás, hogy a törvény szerint a művészek szerződésének határideje a színházak évadjához, a színészek szerződéses periódusaihoz voltak igazítva. A muzsikás szerződése viszont nem feltétlen ugyanolyan szezonra szól. Szeretnénk, hogy neki bármikor is járjon le a szerződése, munkáltatójának előtte há-

rom hónappal írásban jeleznie kelljen, hogy meghosszabbítja-e vagy sem... Ilyen technikai apróságok is szerepelnek a javaslatokban. Az is biztos, hogy a most beadott, módosító javaslatunk még sok vitát fognak generálni. De nem baj, ez így van rendjén. Viszont azért is lényeges, hogy minderről minél előbb döntés születessen, hiszen ezek a változtatások komolyan befolyásolhatják a 2011-es támogatási elosztást

I Szintén felkavarta a kedélyeket a javaslatnak a minősítéssel kapcsolatos pontja.

– Ez is a kisebb korrekciók közé tartozik. A központi költségvetési támogatás elosztásánál a szempontok közé javasoltunk egy újabbat, mely szerint különtámogatás-

ban részesülhetnek azok a zenekarok, amelyeknél minősítési eljárásos rendszert alkalmaznak, és teljesítményértékelés folyik. Ha ezt a zenekar vállalja, akkor plusz néhány százaléknyi összeg felosztásából részesülhet. Ez egy új kritérium. Maga a főösszeg persze ettől nem változna, de mindez mégis némi pluszpénzt eredményezne a minősítésre odafigyelő zenekaroknál, amit fizetés kiegészítésre, bérpótléokra kellene fordítani. Differenciálás történe a jól dolgozók javára. Ezzel némi versenyhelyzetet szeretnénk a muzsikások között is teremteni. Az előadó-művészeti törvény kapcsán ugyanis sokszor ért bennünket az az elmarasztalás, hogy főként mennyiségi és nem minőségi szempontok szerint történik a támogatások elosztása... Ez az új kritérium kifejezetten minőségi elem lenne a szabályozásban. Úgy vélem, a nagy lépés az volt, hogy a törvény megszületett. Innentől már csak ilyen apró kis lépésekkel lehet előrébb jutni... Annak is nagyon örülök, hogy az előadó-művészeti törvénynek köszönhetően az adókedvezmények láthatóan megmozgatták a magántőkét. Ezt már a rendszerváltás, a magántőkére épülő kapitalizmus beköszönte óta várom... Ebben a világban már nem lehet mindent az államra bízni, mindig csak lobbizással szerezni pénzt, és szüntelen-szakadatlan az állam támogatásában bízni.

R. Zs.